

Силабус курсу
Особливості словотворення німецьких дієслів
Освітній ступінь – магістр
Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність: 014.02 Середня освіта (Мова і література
(німецька))
Освітньо-професійна програма Середня освіта (Німецька мова
і література)
Рік підготовки – 3, семестр – 5
Компонент освітньої програми: дисципліна професійної та
практичної підготовки
Кількість кредитів – 3
Дні занять:
Консультації:
Мова викладання: німецька

Керівник курсу

кандидат філологічних, доцент Деркевич Наталія Альбертівна
 Контактна інформація: dienata@ukr.net

Опис дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Особливості словотворення німецьких дієслів» навчити студентів визначати валентність похідного дієслова, твірні дієслівні, іменникові та прикметникові основи; простежити основні етапи становлення дієслівних префіксів, проаналізувати їх граматичні функції, з'ясувати вплив префіксів на твірні основи і встановити типологічні зміни їх морфолого-синтаксичної та семантичної валентності.

Студент повинен знати: види словотворення дієслів німецької мови; зовнішню та внутрішню валентність, принципи відбору невідокремлюваними префіксами твірної основи для творення похідного дієслова. **Студент повинен вміти:** оперувати методами словотворення, кваліфіковано аналізувати лексичне значення слова чи фразеологізму, особливості процесів формування похідних та фразеологічних одиниць; розрізняти види лексичних значень та системних зв'язків лексики, підбирати синоніми, антоніми, будувати синонімічні ряди; визначати соціальну та територіальну приналежність лексичної одиниці; користуватися різними типами словників.

Навчальний контент

3 семестр	
Теми	Результати навчання
Змістовий модуль I.	

Теоретичні основи та огляд досліджень німецького словотвору	
Тема 1. Німецький словотвір.	Тема 1. Шляхи збагачення німецького словникового запасу. Видатні германісти про словотвір: Г. Пауль, В. Генцен, А. Іскоз, А. Ленкова, О. Огуй, В. Фляйшер, С. Ользен. Системність словникового запасу.
Тема 2. Шляхи утворення дієслів	Шляхи утворення німецьких дієслів: словоскладання – моделі складних дієслів: V+ V; S +V; Adj +V; Präp +V; Partikel + V; деривація – експліцитна та імпліцитна деривація, префіксація, суфіксація, аблаут. Афікси дієслів. Префікси дієслів. Суфікси дієслів. Конверсія – вербалізація.
Тема 3 Валентність і керування дієслів	Синтагматичний аспект частин мови і роль валентності. Взаємозв'язок парадигматики і синтагматики, лексичної семантики і синтаксису. Розвиток поняття валентності. Рівні валентності. Валентність і значення. Лексична, семантична і синтаксична валентності. Валентність дієслів у німецькій мові
Тема 4 Характеристика похідних дієслів з префіксами be-, ent-, er	Формування похідних дієслів за допомогою продуктивних невідокремлюваних префіксів. Похідні дієслова з префіксами be-, ent-, er-: їх морфологічна функція – віддієслівні, відіменникові, відприкметникові деривати; синтаксична функція – транзитивація, рефлексивація, редукція/ розширення валентності, зміна структурних позицій аргументів; семантична функція префіксів – темпоральні, локативні, модальні зміни.
Тема 5 Характеристика похідних дієслів з префіксами ver-, zer-	Похідні дієслова з невідокремлюваними префіксами ver- та zer-: їх морфологічна функція – віддієслівні, відіменникові, відприкметникові деривати; синтаксична функція – транзитивація, рефлексивація, редукція/ розширення валентності, зміна структурних позицій аргументів; семантична функція префіксів – темпоральні, локативні, модальні зміни; інгресивність, фактивність, орнативність, перфективність та інтенсифікація дії.
Модуль 2	
ІНДЗ	Презентація індивідуального завдання

Формування програмних компетентностей

Індекс у матриці ОНП	Програмні компетентності
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 4	Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово, лінгвістично взаємодіяти в адекватний і творчий спосіб у всіх різновидах соціальних та культурних контекстів, адаптовувати свої комунікативні дії потребам ситуації.
ЗК 5	Навички системного використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК8	Здатність бути критичним і самокритичним, генерувати нові ідеї, працювати в команді, виявляти самодисципліну.
ЗК10	Здатність працювати автономно.
ЗК12 1	Здатність конструктивного спілкування у різних середовищах, виявлення толерантності, висловлення та розуміння різних точок зору.

ФК3	Здатність застосовувати основні знання з галузі педагогіки, філології на практиці, здатність оперувати науковою термінологією.
ФК 7	Здатність використовувати професійні знання і практичні навички в галузі лінгвістики, літературознавства, методики навчання іноземних мов і культур, зарубіжної літератури
ФК 11	Здатність чітко й виразно висловлювати думку, використовувати знання законів техніки мовлення.
Програмні результати навчання	
ПРН 1	Могти засвоювати багатофункціональний комплекс знань та умінь, необхідний для особистісної реалізації, розвитку, соціальної інтеграції та працевлаштування.
ПРН 2	Аналізувати стан і можливості поліпшення педагогічного процесу та відповідного освітнього середовища в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах.

Літературні джерела

Рекомендована література

Базова

1. Адмони В. Г. Пути развития грамматического строя в немецком языке. М.: Высшая школа, 1963. 175 с.
2. Вакарюк Л. О., Панцьо С. Є. Українська мова. Морфеміка і словотвір. Тернопіль: Лілея, 1999. 218 с.
3. Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті. К.: Наукова думка, 1988. 256 с.
4. Віталіш Л. П. Лексикологія німецької мови для студентів класичної та англійської філології та педагогічних коледжів. Курс лекцій. Чернівці: Вид-во «Прут», 2007. 143 с.
5. Возний Т. С. Словотвір дієслів в українській мові у порівнянні з російською та білоруською. Львів: Вид-во ЛДУ Вища школа, 1981. 185 с.
6. Гінка Б. І. Лексикологія німецької мови. Лекції та семінари. Навчальний посібник для студентів-германістів. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2005. 219 с.
7. Ефимов Р. В., Каравашкин В. И. Внутренняя валентность слова: теория и практика: учеб. пособие. Харьков: [б. изд-ва], 1977. 87 с.
8. Зеленецкий А. Л., Новожилова О. В. Теория немецкого языкознания. М.: Академия, 2003. 400 с.
9. Каравашкин В. И. Ефимов Р. В. Внутренняя валентность слова: теория и практика: учеб. пособ. Харьков: Изд-во Константа, 1999. 111 с.
10. Кубрякова Е. С. Типы языковых значений. Семантика производного слова. М.: Наука, 1981. 224 с.
11. Левитене Л. Г. Вопросы валентности и семантического согласования. М.: 1975. Вып.

91. С. 43-51.
12. Левковская К. А. О понятии производности основ. Вопросы сопоставления описательных грамматик. М.: 1960. 280 с.
 13. Степанова М. Д. О внешней и внутренней валентности слова. Иностранные языки в школе. 1967. № 3. С. 15- 16.
 14. Степанова М. Д. Лексикология современного немецкого языка. М.: Academia, 2003. 256 с.
 15. Степанова М. Д. Словообразование современного немецкого языка. М.: Изд. лит-ры на иностранных языках, 1953.
 16. Шевелева Л. В. Лексикология современного немецкого языка. М.: Высшая школа, 2004. 240 с.
 17. Braun P. Bestände und Veränderungen in der deutschen Wortbildung am Beispiel der be-Verben. Zeitschrift der Germanisten Rumäniens (Heft 26). 1982. S. 216-226.
 18. Bußmann H. Lexikon der Sprachwissenschaft. Stuttgart: Kröner, 1983.
 19. Donalies E. Die Wortbildung. Ein Überblick. Tübingen: Narr, 2002. 190 S.
 20. Eichinger L. Deutsche Wortbildung. Eine Einführung. Tübingen: Narr-Verlag, 1999.
 21. Erben J. Einführung in die deutsche Wortbildungslehre. Berlin: Erich Schmidt Verlag, 1993. 3., neubearb. Aufl. 182 S.
 22. Fleischer W. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1982. 326 S.
 23. Fleischer W., I. Barz Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1995. 382 S.
 24. Grimm J. Deutsche Grammatik II. Berlin, Hildesheim: Georg Olms Verlagsbuchhandlung, 1967. S. 786 -901.
 25. Grosse S. Durative Verben und präfigierte Perfektiva im Deutschen. Deutschunterricht. Stuttgart: Ernst Klett Verlag 5, 1963. S. 97-105.
 26. Günther H. Das System der Verben mit BE- in der deutschen Sprache der Gegenwart. Ein Beitrag zur Struktur des Lexikons der deutschen Grammatik. Tübingen : Max Niemeyer Verlag, 1974. S. 179-201.
 27. Helbig G. Theoretische und praktische Aspekte eines Valenzmodells. Halle (Saale), 1971. 278 S.
 28. Henzen W. Deutsche Wortbildung. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1965. 178 S.
 29. Höhle T. Über Komposition und Derivation: zur Konstituentenstruktur von Wortbildungsprodukten im Deutschen // ZfS, 1982. S. 76-112.
 30. Iskos A. M., Lenkova A. F. Deutsche Lexikologie. Leningrad: Prosveschtschenije, 1970.
 31. Marchand H. Die Präpartikelverben im Deutschen: echte Präfixbildungen, synthetische Präfixbildungen, pseudo-präfixale Bildungen. Studies in Syntax and Word-Formation. München: Wilhelm Fink Verlag, 1972. S. 423- 439.
 32. Motsch W. Deutsche Wortbildung in Grundzügen. Berlin; New York: de Gruyter, 2004. 2., überarb. Aufl. 458 S.
 33. Mungan G. Die semantischen Interaktionen zwischen dem präfigierenden Verbzusatz und dem Simplex bei deutschen Partikel und Präfixverben. Frankfurt am Main: Verlag Peter Lang, 1986. 257 S.
 34. Mungan G. Morphologie und Semantik der von deutschen Partikel und Präfixverben abgeleiteten Substantiva: eine kritische Untersuchung. München: Iudicium, 1995. 197 S.
 35. Naumann B. Wortbildung in der deutschen Gegenwartssprache. Tübingen: Max Niemeyer Verlag, 1972. 105 S.
 36. Oguj O. D. Lexikologie der deutschen Sprache. Winnyts'a: Nowa knyha, 2003. 403 S.
 37. Olsen S. Zur Suffigierung und Präfigierung im verbalen Bereich des Deutschen. Papiere zur Linguistik 42. Tübingen: Günther Narr Verlag, 1986. S. 3-24.
 38. Olsen S. Wortbildung im Deutschen. Eine Einführung in die Theorie der Wortstruktur. Stuttgart: Kröners Studienbibliothek, 1986. 128 S.

Політика оцінювання

- **Політика щодо кінцевих строків та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються нижче (75% від можливої максимальної кількості балів за вид завдання). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування і користування чужими зошитами і матеріалами під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Розподіл балів, які отримують студенти

Модуль 1					Модуль 2	Підсумковий контроль	Сума
ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	ЗМ 4	ЗМ 5	ІНДЗ		
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5			
10	10	10	15	10	15	20	100

До силабусу додано такі матеріали:

навчально-методичний комплекс (методичні розробки практичних занять з необхідними матеріалами для їх проведення, банк зразків питань для контролю рівня знань здобувачів вищої освіти; тематичні тести;